

نقش نماز در افزایش آگاهی و بصیرت نسل جوان سید

سعید نعیمی تاجدار^۱

چکیده

از جا که نماز، اهمیت زیادی از ابعاد اجتماعی سیاسی دارد، ضروری است که از هما کودکی یره کودکرا مرور داده شود تا ر حیه نا یا عبادگ مسائل معنوی عجین شده موجب رشد معنوی نا فراهم ید؛ همچنین یا یرگتر رشد کودک، این موز تشویق یاید همواره ادامه یاید ا دین از ر هرای مختلفی همچرو تشویق تحسین، احساس تعلق یا حتی ری رد یه شعر قصه (در مورد کودکا) استفاده نمایند یه نوجوا خود در مرور اهمیت نماز نقش مهم در زندگی مطایبی را پیاموندی از شرکت در نماز جماعت می توا یه اهداف فرهنگی اسرلا می دسرتیافت؛ اسرار اجتماعی نماز جماعت عبارتند از: استحکام خانواده، ریشه کن کرد فساد، پایبندی یره اجتماع، ییبی یرخیراسرار سیاسی عبارتند از: تبعیت از رهبری واح، ایجاد تقویت حدگ، عامل وبر پیرزی، نشانه حکومت ورا حا ییبی ی یصیرگ سیله تشخی خوب ید یکی از مسائل بسیار پر اهمیت استی قتی می گویم کسی دارای یصیرگ اسرتیه این معناست که این شخ می تواند از ظاهر عبور کند یه یاطن یرسد یک درک حقیقی پیدا کند؛ در اقع یصیرگیریای یک انقلاب یرگ اهی مهمترین سیله یه حساب می ید اگر چنانچه در جامعه ما یصیرگ کافی نباشد یرسرتی نرود دشمن فراهم می شود نماز از ر های مختلفی یه افزایش یصیرگ می انجامد؛ یه عنوان مثال، یا گسترده تر نرود افرقهای بینش سیاسی علی ا خصوص در نماز جمعه، جلوگیری از غفلت خانواده ها کشیده شد یه دام جنگ نرم دشمن همچنین کمک یه شناخت موقعیت های مختلف سیاسی اجتماعی همچنین نماز یه ما کمک می کند تا یا پندگیری از نصایح ائمه اطهار^ع یه شناخت دشمن پرداخته از این رهگذر یتوانیم یا توطئه ها هجمه ها مقایله نمروده پرس از یه بینشی عمیق در مورد شناخت حق یاطل چه در سطح جامعه چه در سطح جهانی، یرسیمی

واژگان کلیدی: بینش سیاسی، نماز جماعت، آثار سیاسی اجتماعی، آگاه سازی خانواده ها، بصیرت

۱- مقدمه

^۱ کارشناسی مهندسی مکانیک، دانشگاه شیراز، avestajdar@gmail.com

یکی از اثرات مهم نماز، یژه نماز جماعت، گاه سازی افزایش یصیرگ است در این مقاه، در می یاییم کره چگونرنه نماز خواند می تواند منجر به افزایش یصیرگ گاهی شده جامعه را از خطراگ دشمن مصر و داردی اهمیرت امروز داد یه خانواده ها از جا مشخ می گردد که خانواده مهم ترین نهاد سازنده اجتماع اسرت یعدر از یحرث فردی، تاثیرگذار ترین تغییراگ را در اجتماع یه جود می ردی همچنین یا توجه یه حملاگ ر ز افز تبلیغی دشمن افزایشجنگ نرم عملیاگ رانی، لازم است هر چه بیشتر خانواده ها پایه های اعتقادی خود را یه سیله افزایش یصیرگ دیردو حیج نسبت یه موضوعاگ، محکم نمایند که یکی از یهترین راه ها، گرایش یه معنویاگ سرتو دیرن - کره همانرا نماز است- می یاشدی

این مقاه ر هایی عملی را برای دستیابی یه ثار فرهنگی، اجتماعی سیاسی نماز در سطح خانواده اجتماع ییا مریدارد در نگار متن سعی یر یوده که تا حد ممکن از جمع ری ورف مطاب کپی نمود خرودداری شرود هررکجا از منبعی استفاده شده است، ذکر گردد؛ همچنین تلا یر این یوده که این مقاه، علاوه یر دیردگاه مذهبیه مروزه های دینی، یا مطاب ر انشناختی اجتماعی ر ز دنیا ترکیب شود یه نوعی "سیاسی سازی اجتماعی سازی" شرود ترایتواند گامی موثر در جهت تریج فرهنگ نماز نماز جماعت همچنین تشویق خانواده ها یه یرپایی یر داردی

۱-۲- شیوه های ترویج نماز خوانی در بین جوانان ونوجوانان

ا دین می توانند برای تأثیر بیشتر از عواطف یهیره یگیرند از جمله:

تشویق و تحسین که خشنودی رضایت شخ از عملکرد را فراهم می کند یه طوری که یا د گرمی بیشترتربیه انجام عمل می پردازد گویی یا تشویق تمجید نیری تازه یه کا بد دمی دمیده می شودی البته تشویق موقعی مرؤثر اقرع مر یشرود کره یره موقرع یره جرا یاشر د در غیر یرن ور ورگ تر ائیر خود را از دسرت مر ی دهر دی ر دیگر یهیره گیری از عواطف، محبت مهر رزی یه فرزند است از این ر که محبت اطاعت راست سبب همسانی همراهی می شودی

ر دیگر یهیره گیری از عواطف، **احساس تعلق** می یاشدی جوانا یا احساس تعلق یه گره نماز گزارا یه تدریج خود را یا گره هماهنگ می کنند برای اینکه این احساس تعلق در نها عینیت پیدا کند یاید در تمام امور مر یروط یره یرگزارینماز جماعت مشارکت داشته یاشندی

ر دیگر یهیره گیری از عواطف، **شعر و قصه** می یاشد که سر یله ای یررای انتقال ارز هرای اخلاقری معنروی از نسلی یه نسل دیگر می یاشدی

از ر های دیگر برای هدایت جوانا یه نماز **بیان اهمیت نماز** ییا ثار فواید نماز می یاشدی مانند: نماز سرتو دین است، نماز این سؤال در ر ز قیامت است، که یرای شرکت در نماز جماعت از خانه یر می رد یا در مسجد یه انتظار یرپایی نماز جماعت یه سر می یرد در طول این مدگ پادا پرداختن یه نماز را می گیردی

مجموعه آثار و مقالات برگزیده دهمین کنگره پیشگامان پیشرفت

ابته در امر خطیر هدایت جوانا یاید اووی را رعایت کرد: هردایت ترییرت امرری تردریجی اسرت مبتنری یراستعدادهای دمیی زیرا استعدادهای انسا یه تردیج یر مبنای توانایی هایش شکوفا می شود یا گریه تردیج وورگ نپژذیرد، دین دینداری سیب می ییندی اول دیگر سهوت است سخت گیری های یی مورد موجب گریز نهر از نماز مسرجمی شودی انتظار ما از فرزندا یاید متناسب یا سن توانمندی نها یاشد اگر در این مورد سخت یگیریم زمینیه سسرتی یا گریز از نماز در نها یه جود می یدی یکی از سفار های اسلام میانه ری در عبادگ استی یه یرژه در ورود جوانرا، نماز دیگر اعمال عبادی یرای نا، نباید خسته کننده یاشدی در وورگ سستی رزید فرزندا در اقامه ی نماز یاید یرا رامش یاد ری یه هنگام، ایشا را یه نماز فرا خوانیمی [جمشیدی - یوسفی، ۱۳۸۹، ص ۸۶]

۲-۲- نقش نماز در وحدت خانواده و جامعه اسلامی

حدگ انسجام یکی از کارکردهای پنها نماز استی این اثر قنی تحقق عینی می یاید که نماز گزارا نماز را یره- وورگ یینی یه اشتراک هم انجام دهندی هرچند نا این عمل را یا قصد قریت انجام مری دهند؛ امرا یرا تبع، انسرجام حدگ میا مسلمین نیز تحقق می یایدی نمازهای جماعت، در محلاگ، اداراگ، سازما ها، نماز جمعه، نماز یراگ نماز عید از جمله اعمال عبادی فردی ر جمعی هستند که چنانچه یا شرایز ا یه (قصد قریت عبادگ) وورگ گیرد، انسرجام حدگ اجتماعی، یک دی یا همدی تعا از کارکردهای پنها استی

۲-۳- نماز و ایجاد اقتدار و تحول در معادلات سیاسی

نماز تنها یک رفتار عبادی یا یک بین مذهبی نیست؛ بلکه در ضمن جنبه های عبادی معنوی یر مرد سیاسی نیز داری نماز عید جمعه یه علت خطبه ها مسائلی که طرح می شود، بیشتر جنبه سیاسی پیدا می کندی یکی از ثار سیاسی نماز ایجاد اقتدار جامعه اسلامی استی هما گونه که مقام معظم رهبری فرموده اند: «نماز جمعه نماز اجتماع اسرت، نماز شنگری گاه سازی احاد مردم است، نماز اخبار از فاق عام یه مؤمنین احاد مردم اسرتی [یایسرتی] هرم یره جنبه معنوی تربیت تهذیب نفوس دمسازی گستر ر حیه تقوی در جامعه توجه شود هرم یره جنبه سیاسی» [سخنرانی مقام معظم رهبری در نهمین گردهمایی سراسری ائمه جمعه در تاریخ ۲۸/۶/۷۲ی]

۲-۳-۱- اسرار اجتماعی نماز جماعت:

- استحکام خانواده
- پایبندی یه رعایت حقوق اجتماعی
- ریشه کن کرد فساد
- پیرایش رح رحمت رأفت در اجتماع

۲-۳-۲- اسرار سیاسی نماز جماعت:

- تبعیت از رهبر واح قوانین مقرر اگ واح اسلامی
- ایجاد تقویت رح هدفداری حدگ هدف در میا امت

- زادی مسلمانا از پند اسارگ ییگانگی
- نشانه ی حکومت وا حا
- عامل وبر پیری
- نشانه ی یکرنگی اتفاق پایا سرسختی چند دستگی
- حدگ کلامی در میا مسلمانا
- رهایی از چنگ عصبیت ها عوامل اختلاف

۳-۱- مفهوم بصیرت

بصیرگ به معنی دانایی، بینایی، بینایی دل، هوشیاری، زیرکی یقین است؛ یا به عبارگ دیگر یره معنری ییرنش شناخت نسبت به مسائل استی این اژه یرگرفته از اژه یصر به معنای چشم است ی بصیرگ به معنای درکی اسرت کرهپس از دید حاول می شود عبارگ است از درک دریافتی که یعد از مشاهده یک شیء ملاحظه می شودی بصیرگ سیله تشخی خوب ید یکی از مسائل بسیار پر اهمیت استی قتری مری گرویبم کسری دارای یصریرگاست به این معناست که این شیخ می تواند از ظاهر عبور کند به یاطن یرسد یک درک حقیقی پیدا کند؛ یعنی همرهچیز را به هما شکل اقعی خود یببندی کسی که بصیرگ دارد مسئویت هم دارد در حقیقت می تروا ایرن طرور تفسیرکرد که بصیرگ مسئویت در کنار هم قرار می گیرندی انسا یا بصیرگ از جا که واحب مسئویت هم هست یاید به مقتضای درک درست از شرایط در جهت حاکمیت حقیقت تلا کنندی

۳-۲- راه های عملی کسب بصیرت:

- شناخت حقیقت لایت ی امر زمانه خود
- داشتن فکر اندیشه قدرگ تجزیه تحلیل مسائل
- دراندیشی در امور
- پیری از عا ما ارسته
- رعایت ایما تقوای اهی
- عبرگ گرفتن از مسائل گوناگو
- ذکر یاد اهی
- نماز یرپا داشتن به جماعت

۳-۳- نماز و افزایش بصیرت سیاسی

هما گونه که ذکر شد، بصیرگ بهمعنای درک وحیح از دین شرایط زمانی مکرانی اسرتی امرام علری^{۴۱} در یرابضر رگ بصیرگ سیاسی در میا مسلمین فرمودهاند: «نایینایی از یی بصیرتی یهترر اسرت» [تمیمری: غررر احکرم دررا کلم، ص ۴۱] ی همچنین در حدیثی از امام وادق^{۴۲} می خوانیم: «کسی که ید یینش گاهی به عملری دستر

مجموعه آثار و مقالات برگزیده دهمین کنگره پیشگامان پیشرفت

یزنرد، مانند کسی است که در بیایانی هموار یا دید سربایی به جستجوی ب ر دی در این ضریعت هرچره سرریعتر عمل کنردز دتر از مقصد د ر خواهدشد»ی [شیخ ود ق: اما ی ، ۱۳۶۳، ص ۴۲۱ی]

۳-۴- نماز و غفلتزدایی از خانواده ها

یکی از پیامدها فواید نماز بیداری غفلتزدایی استی در نگر دینی غفلت پردترین ضریعتی اسرت کره ممکرناست افراد به حاظ ارزشی رفتاری در حوزه های فردی اجتماعی دچرار شروندی غفلت یرار معنرایی سربیی دارد یرهرگونه بیخبری از خدا ند، شرایزما، مکا اضاع احوال سیاسی، اجتماعی فرهنگی اطراق مری شرودی اهمیرتغافل نبود از نظر اسلام به اندازه ای است که خدا ند متعال در شب معراج این مهم را یره پیرامبر^ص گوشرزد مری کنرد تأکید می کنذ: «ای احمد هیچگاه به ادی غفلت کشیده نشو، کسی که در ادی غفلت از خدا ند سیر کنذ، خدا نرد یره ا توجه نمی کنذ که در کدما مهلکه یهنایودی کشیده می شود»ی [دیلمی: ارشادا قلوب ای ا صواب ، ۱۳۴۶، ج ۱، ص ۲۱۴ی]

امام یاقر^ع در بیانی اشاره می کنذ که نمازگزارا همیشه از دام غفلت رهایی می یابندی ایشا راجع به بیداری یریغفلتی نمازگزارا چنین میفرمایند: «هر مؤمنی که حافظ نمازهای اجب یاشد را یهموقع انجام دهنرد چنین فرردیدر در زمره غافلین نخواهد بود»ی [کلینی: اوول کافی ، ۱۴۰۳ق، ج ۳، ص ۲۷۰ی]

۴- نتیجه گیری

در این مقاه به انواع ثار اجتماعی، سیاسی، فرهنگی بیی نمازها - اعم از فردی، جماعت، جمعره بیی - پرداختیم موختیم چگونه نماز یر تمامی ابعاد جامعه به یژه جامعه اسلامی اثر گذار است به نوعی اهمیرت را درک کرردیم؛ اما این موضوع تازه شرع کار است وظیفه ما به عنوان یک مسلما از این جا غاز می شودی بیدیهی است که یاید یعد از در نی سازی نماز همت فردی، تلا کنیم تا دیگررا را نیرز یره نماز تشویق کررده موجب تر یج نماز در دیگررا نیز یشویم؛ اکنو می خواهیم پا را یک گام فراتر گذاشته نه تنها خود نماز، یلکره تمرامی ثار نتایج ارز های حاوله از نماز را در اجتماع به منصه ظهور یرسرنیم؛ یررای دسرتیایی یره ایرن مهم، یاید از خانواده ها علی اصوص فرزندا شرع کرد، در متن مقاه ر هایی را یرای تشویق فرزندا ذکر کرردیم امرا بهتر یرنراه، همیشه امر به معرف عملی است که موجب می شود فرزندا ضررگ اهمیرت رفتار اعمال اسلامی را درک کنذند طبق مکتب تربیتی اسلام رشد نمایند همراه ادین در نمازهای جماعت نماز جمعه شرکت کنندی نکته حائر اهمیرت این است که یاید ر های تاثیرگذاری نماز یر افراد را موخت "نتایج" حاورله از هرا را یرهکار یست؛ به عنوان مثال قتی می بینیم نماز جماعت در " حدگ " اجتماع تراثیر گذار اسرت، یاید یره دنبرال راه هرایتکمیلی سایر عوامل حدگ در پرتو نماز پرداخت نه ورفا یا تاکید یر خود نماز؛ به یرا دیگرر، فواید ثرار نماز در جامعه، یاید سرمشقی یاشد یرای پیدا کرد راه درست به کار یستن سایر عوامل شیوه های موجود تا در کنار نماز، یرهاموری چو حدگ، یکپارچگی، نظم اجتماعی بیی پرداخته شودی

هما گونه که پیش از این هم ذکر شد، یصیرگ یکی از مهم ترین ایزارهای دفاع در مقابلره یرا دشمن هرر گونرهمعضل مشکلی است یره عنوا معیاری یرای تشخی حق از یاطل درسرت از نادرسرت یره کرار مری رد؛ قتری مریصیرگ داشته یاشیم، دیگر ترسی از عملیگ رانی هجمه های فرهنگی تبلیغاتی دشمن نداریم یره نوعی خرود را در یرایر یریماری جهل گمراهی مصو کرده ایم

اگر چه نماز - از راه های مختلف - سیله ای یرای کسب یصیرگ افزایش است، اما بیشتر یره عنوا پیش زمینه یره کار رفته یره تعبیری "شرط لازم" فراگیری یصیرگ می یاشد؛ زیرا ید ایما تقوا - که در پرتو نماز حاورل مریشود- یصیرتی یره دست نمی ید اگر هم دانشی یره جود ییاید، در مورد جامعه اسلامی کنونی نبرد یا دشمن کرار یردینخواهد یودی پس چه یاید کرد؟ یاید علاوه یر حفظ ایما اعتقاد یرپایی نماز تر یج ، یره دنیا کسب یصیرگ، سرواد رسانه ای سایر علوم توانایی های مرتب یا یود؛ یاید قشر تحصیل کرده اجتماع، در مرورل یصیرگ گراه سراز یخانواده ها جامعه پژوهش های لازم را وورگ دهند یافته های خود را یره سایر اقشار جامعه نیز تعلیم نمایند ابته نباید از مقیاس های کوچک تر همچو خود خانواده ها غافل شد؛ پدر یا مادر یک خانواده یا حتری فرزند را می توانند یره دنبال فراگیری یصیرگ افزایش گاهی های اجتماع سیاست رز یوده این اطلاعاگ را در اختیار سراز اعضای خانواده قرار دهند؛ در این وورگ یا توجه یره دیدگاه های مختلف که ناشی از قومیت ها فرهنگ های مختلف، سن سال متفاگ ییبی می شود، می توا یره یک جمع یندی کلی رسید که در کنار پژوهش های مرورل یرلنرد مردگ محققین، اگوی کاملی را یرای گاه سازی خانواده ها افزایش یصیرگ نا یره جود می رد یاعت مصو سازی ها در یرایر تهدیداگ نقشه های دشمن می شودی

پس یاید قر را چراغ راه قرار داد در پرتو نور ، یا استفاده از توکل یره خدا، یرهره گیری از قرر فرمایشرگاهل بیت^۴، یصیرگ استفاده از تمامی امکاناگ استعداد ها مسیر رسید یره رما شهر اسلامی را پیمودی

منابع و مراجع ای

قر کریمی

۲ی نهج ابلاغه، ترجمه محمد دشتی، مؤسسه فرهنگی تحقیقاتی امیر المؤمنین، ۱۳۸۳.

۳ی نعیمی تاجدار ، سید سعید: بررسی نقش سواد رسانه ای یصیرگ در تاکتیک های مقابله یا جنگ نرم، یازرسریگر ۱۱۵ توپخانه مراغه، نخستین همایش علمی فقه نظامی، دانشکده فرماندهی ستاد ارتش جیایای

۴ی یه الّه خامنه ای، سید علی: پرتو لایت، دفتر بیست ششم، یصیرگ نافذ، تهرای

۵ی ---، ---: حدیث لایت، یصیرگ نافذ، تهرای

۶ی ---، ---: عیو أخبار ارضاء^۴، ترجمه قزینی، محمد واح، تهرای، ۱۳۸۷

مجموعه آثار و مقالات برگزیده دهمین کنگره پیشگامان پیشرفت

- ۷ ی ---، ---: لایت، سازما تبلیغات اسلامی، تهران، ۱۳۷۰.
- ۸ ی تمیمی مدی، عبد واحد: غررا حکم دررا کلم، دفتر تبلیغات اسلامی، قم، ۱۳۶۶ ی
- ۹ ی جمشیدی، رقیه - یوسفی، رقیه: نقش ا دین در هدایت جوانا یه نماز جماعت، انتشاراگ سرتاد اقامره نمراز، تهران، ۱۳۸۹ ی
- ۱۰ ی حکیمی، محمدرضا: ا حیاگ مجموعه ای از معارف اسلامی، انتشاراگ د یل ما، تهران، ۱۳۹۱ ی
- ۱۱ ی حویزی، عبد علی: تفسیر نور ا ثقلین، چاپ موسسه مطبوعاتی اسماعیلیا ی
- ۱۲ ی دیلمی، حسنین محمد: إرشادا قلوب ا ی ا صواب، ۱۳۴۶ ی
- ۱۳ ی ساجدی، ایوا فضل؛ کوشا، غلامحیدر: سیاست سازی نماز، هیئت علمی موسسه امام خمینی^{ره}، مرکز تخصصرینماز، تهران ی
- ۱۴ ی شیخ ودق، این یایویه: اما ی، ترجمه کمره ای، محمد یافر، انتشاراگ کتابخانه اسلامیه ۱۳۶۳،
- ۱۵ ی کلینی، ثقه الاسلام: الاوول من ا کافی، دار الاضواء، بیر گ، ۱۴۰۳ قمریی

۱۶ معین، محمد: فرهنگ معین،

۱۷ م ووی‌راد، حسن، نماز از دیدگاه قر حدیث،

۱۸ پوی، اوغزل: درس‌سخنوری

۱۹ حدگ پناه، علیرضا: نماز جامعه‌شناسی، ستاد اقامه نماز احیای زکاگ، چاپ، د م، ۸۴

